STAND DER MAAN.

5 Augustus.	NIEUWE MAAN.
11 »	EERSTE KWARTIER.
19 »	VOLLE MAAN.
27 »	LAATSTE KWARTIER.

WATERGETIJDEN.

		Hoog Water.	Laag Water.
16	ZATURDAG . . . 's morg.	3-45	's av. 9-45
17	ZONDAG	4-30	10-30
18	MAANDAG	5-15	11-15
19	DINGSDAG	6-00	12-00

SURINAAMSCHE COURANT.

A°. 1834. ZATURDAG, DEN 16den AUGUSTUS. N°. 66.

PARAMARIBO.

Gouvernement Secretarij.

PARAMARIBO, den 14 Augustus 1834.

Bij resolutie van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen van den 14den Julij ll., n°. 684/706, is tot VAANDRIG in de Divisie *Saramacca* benoemd en aangesteld, J. P. VAN DER MEER; — en bij resolutie van den 23sten Julij daaraanvolgende, n°. 805/723, is tot VAANDRIG in de Divisie *boven Commewijne*, benoemd en aangesteld, J. A. W. RIVOIRE.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Gouvernement Secretarij.

PARAMARIBO, den 14 Augustus 1834.

De Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, bij resolutie van den 11den dezer, n°. 782, aan den Heer JOHN ROBERTS en Familie, verleend hebbende BRIEVEN VAN ADMISSIE TOT HET BURGERREGT DEZER KOLONIE *in forma*: zoo wordt zulks bij deze ter kennisse van het publiek gebragt.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

BURGERLIJKE STAND

Gouvernement Secretarij.

Den 14 Augustus 1834.

Heden zijn ten Gouvernements-huize in ondertrouw opgenomen:

GEORGE JOHANNES HALFHIDE, jongman, oud 23 jaren en WILHELMINA WILLIAMS, jonge dochter, oud 16 jaren, beide geboren en woonachtig in deze Kolonie.

In kennisse van mij,
Eerste Commies ter Secretarij voormeld,
G. S. DE VEER.

ADVERTENTIËN.

SCHEEPSTIJDING.

UITGEKLAARD.

Den 13den dezer, het Schip *Sophia Maria*, Kapt. *G. L. Röperhoff*, naar Amsterdam; lading: 493 vaten Suiker en 40 balen Schoone Katoen. — Met hetzelve vertrekken als Passagiers: de Heer *C. B. Graff* en Echtgenoot en Mevrouw *Antje Catriëls*, geboren *Wijthoff Zeeberg*.

IETS OVER DE DRUKPERS.

Het ontwerpen van goede, proefhoudende verordeningen op het regt der drukpers, is in onze dagen, voorzeker, één der gewigtigste hoofdpunten der wetgeving. In vroegere en zelfs in de laatst verloopen eeuwen, oefende de drukpers op verre na dien invloed niet uit op de lot gevallen en karakters der volken, als zedert de laatste vijftig jaren; en wij gelooven niet bijzijden de waarheid te oordeelen, als wij beweren, dat haar invloed ten huidigen dage een zeer hoog standpunt heeft bereikt.

Bepaalden de vruchten van dien invloed zich nu eenig en alleen ter voortplanting van maatschappelijke beschaving en verlichting, dan zouden wij dezelve als de gezegendste voortbrengselen van onzen tijd mogen beschouwen, en derzelver onbelemmerde verspreiding aller doelmatigst, allerwenschelijkst, alleraanprijzenswaardigst mogen noemen. Maar het kwaad, dat van de vroegste tijden af, zoo veel onheils in de menschelijke zamenleving heeft daar gesteld: het rampzalige misbruik van het edele en goede, heeft de bepalingen van het voornoemde regt, sedert de laatste jaren vooral, eendeels noodzakelijk, anderdeels hoogst moeijelijk gemaakt; maar het des niet te min den wetgever ten duren pligt gesteld, om tegen de voortplanting van het kwaad met wijsheid en beleid te waken: opdat het nuttige, aan den eenen kant door eene onbelemmerde drukpers-vrijheid daargesteld, door de nadeelige pogingen van kwalijk gezinden aan den anderen kant niet met wortel en tak worde uitgeroeid en de duisternis zoo doende op het licht zegeprale.

Dat de genoemde moeijelijkheden van minder gewigt zijn, in *die* landen, waar men zich, sedert geruimen tijd, op het vreedzaam genot van maatschappelijke beschaving; op de ware kennis van een grondwettig staatkundig leven; op geoefende gematigheid ten orde-zucht mag beroepen, is buiten allen twijfel. Het onkruid der kwaadwilligheid moge daar van tijd tot tijd opwassen en bloesem dragen: deszelfs kortstondige bloei is er echter niet toereikend genoeg, om het algemeen heilaanbrengende zaad, door de hand der ware menschenmin op den akker van ware volkebeschaving uitgestrooid, in zijnen groei en was dom te belemmeren, veel minder hetzelve te verstikken.

In de vereenigde staten van *Amerika*. — om slechts één voorbeeld aan te voeren, — houd de pen der kwaadwilligen zich niet zelden van tijd tot tijd onledig met het geweldadig aanvallen der hooge regering, waartegen de wetten van den staat strengelijk hebben voorzien. Maar eene stilzwijgende overeenkomst tusschen de aanzienlijksten des lands, schijnt het daar ten stelregel gemaakt te hebben, om de pogingen der zoodanigen met een verachtelijk stilzwijgen te beantwoorden, welke straf voor hen oneindig zwaarder is, dan de toepassing der strengste wetten; terwijl dit verachtelijk stilzwijgen nog bovendien van eene algemeen stilzwijgende afkeurig van het voornaamste gedeelte des weldenkenden volks vergezeld gaat.

Van geheel anderen aard echter wordt deze zaak in een absolutrijks gebied, of daar waar het absolutismus nog slechts kort geleden door eenen constitutionelen regeringsvorm is vervangen geworden. In beide landen bestaat geen algemeen genoegzaam staatkundig volkskarakter, ten minste geen zoodanig, dat zich aan het bestaanbaar redelijke en behartigingswaardige genoegzaam heeft leeren vast houden. In eerstgenoemd gebied vormt zich, uit den aard van 's menschen naar volkomenheid strevende neiging, al zeer ligt eene overwigtige partij ter hervorming van de bestaande orde van zaken, waaraan zich niet zelden de zoodanigen sluiten, die, ter bereiking van eigenbatige oogmerken, de bevordering van zulk een, op zich zelve, prijzenswaardig doel trachten te verhaasten, en zoodoende juist alles op eene den bodem inslaan; in het laatstgenoemde gebied slaan de overdreven lofbazuiners van de nieuwelings gevestigde orde van zaken dikwerf zeer spoedig naar eene tegenovergestelde zijde over: die namelijk van openbare tegenkanting en laster, omdat het hun aan de vereischte geschiktheid ontbreekt, van de hun verleende regten een doorgaand edel, prijzenswaardig gebruik te maken. Wat de onbeperkte drukpers vrijheid bij zulk eene natie worden moet en worden kan, valt, zonder aanwijzing van voorbeelden, duidelijk genoeg in het oog. Hoe moeijelijk daarentegen de wijzigingen in het regt der drukpers in den eerstgenoemden staat zijn, laat zich niet minder gevoelen.

Ter behartiging van het algemeen volksbelang wordt in beiden echter het zoeken van eenen gepasten middelweg vereischt, maar om welken te vinden juist de hoogstmogelijke levenswijsheid met de grondigste kennis van regt en billijkheid gevorderd worden.

Zonder orde, zegt het spreekwoord, is er geen maatschappelijk geluk denkbaar; en hoe zal dat geluk dan ooit kunnen verwezenlijkt worden, waar die orde gedurig voor ondermijning door de zoodanigen blootstaat, wier levensbeginsel zich uitsluitend op ordeloosheid en algemeene verwarring grondt?

Waar verkeerde, zinnelooze hartstogten de pen der geoefendste schrijvers besturen, daar schiet het maatschappelijk verderf dagelijks nieuwe wortelen, daar nemen verdeeldheid in beginselen, weifelzucht en ligtzinnigheid het gebied des gezonden verstants spoedig in, en verkeeren de zegeningen van welvaart en voorspoed niet zelden in vloek.

Geheel *Europa* heeft in de dagen, die wij beleven, het hoogste belang bij het daarstellen van gepaste middelen ter voorkoming van het noodlottig misbruik der gezegendste onzer maatschappelijke bezittingen: het onbelemmerd verspreiden namelijk van de goede, heilzame vruchten der vrije drukpers. Van haar gewijzigd alleen hangt voort onze gang in kennis en beschaving

af: door haar alleen kunnen wij het edele oogmerk bereiken, waartoe de maatschappelijke mensch op Gods heerlijke aarde, als hoofd der schepping, is geplaatst: voortgang in zedelijke vorming en verlichting; door haar blijven wij meer en meer gewaarborgd voor de handhaving onzer burgerlijke regten; door hare geestbeschavende voortbrengselen moet en zal het zedelijke kwaad eenmaal voor het overwigt van het zedelijk goede wijken, en de wereld tot dien stand van volkomenheid opklimmen, waarvoor zij vatbaar is.

Wrijving van denkbeelden doet niet zelden de waarheid aan het licht komen; maar die wrijving moet daarom niet onregelmatig, niet gewelddadig zijn. Als de begrippen van anderen met de onzen aanvankelijk strijden, dan hebben wij daarom, ter bereiking van het voorgestelde doel: het aan het licht brengen der waarheid, het regt niet, om de zoodanigen te veroordeelen of met de wapenen van bitsheid of bijtendvernuft aan te vallen! Niets verhindert meer de bevordering van het algemeen goede en nuttige, dan wanneer men zich alleen op de hoogte der wijsheid wil plaatsen en op anderen met minachtenden blik nederziet; niets is meer geschikt, om ons eigen aanvankelijk geluk te ondermijnen en eerlang geheel vernietigen, dan wanneer wij ons zelven het uitsluitend meesterschap in het gebied der zedelijke wereld zoeken aan te matigen en anderen voor onzen vermogenden wil te doen bukken. Denken wij slechts aan het oude *Rome*. Wat werd er van hetzelve, toen het zijnen mededinger *Karthago* zoo eer als gewetenloos had ten onder gebragt, en het zich den titel van wereldgebiedend *Rome* had aangematigd? Het ging ten onder, omdat deszelfs verworven vrijheid in bandelooze heerschzucht was ontaard. Even zoo bereidde de Venetiaansche adel zich zelven en geheel het land zijner inwoning eenen onvermijdelijken ondergang, omdat het misbruik der toegekende regten tot onderdrukking van anderen de schandelijkste aanleiding gaf.

UITMUNTEND KARAKTER VAN KAREL LODEWIJK, KROON-PRINS VAN BEIJEREN.

Even zoo groot als de moed en dapperheid was, die de veel belovende Kroon-Prins van Beijeren bij iedere gelegenheid in den laatsten veldtogt bewees, — de standvastigheid, waarmede hij alle bezwaren met zijne brave landslieden rijkelijk deelde, zijne uitleiding, die hij zoo menigen dag, dat hij gebrek aan alles had, betoonde: — zoo groot was ook zijne vreugde toen hij vernam, dat de wapenstilstand tot stand was gekomen en de vrede niet ver meer af kon zijn.

Zonder hoed en degen ijlde hij in het leger naar zijne getrouwen; vreugde blonk op zijn aangezigt, en algemeen verkondigde hij deze vrolijke boodschap. Hij, de aanstaande heerscher, wilde zelf getuige zijn, van het aandeel, dat ieder een aan deze verheugende tijding nemen zou — en een eenstemmig geroep, uit een opregt hart: »lang en gelukkig leve onze Kroonprins *Karel Lodewijk*!" was zijn loon.

Op eenen anderen tijd, dat hij juist naar het leger kwam, en een Officier gebood, dat de manschappen zouden opstaan, zag hij naauwelijks wat er geschiedde, of hij beval met luider stemme, dat zij zouden blijven zitten. Maar den Officier keek hij scherp aan en verbood hem zulks voor het vervolg strengelijk.

Tot een bewijs, dat het hem menigmaal aan de noodwendigste behoeften ontbrak, dewijl de zorg voor zichzelven altijd de laatste was, dient het volgende.

Een Fransch Officier werd door den Keizer *Napoleon* naar het Beijersche leger afgezonden en gaf, zijnen last volvoerd hebbende, te kennen, dat hij gaarne iets eten wilde. De Prins hoort dit naauwelijks, of hij loopt naar den naastbij zijnde Generaal, verzoekt hem om een stuk brood, en geeft het den officier, zich verontschuldigende, van niets anders te hebben. — Terstond daarop liet de Officier zijnen wagen komen, en trakteerde daarvoor den Prins op wijn en ham. — Van een aardappelen geregt at hij onder zijne soldaten, omstreeks Ostrolenka, met zeer veel smaak met een houten lepel.

Hoe zeer het welzijn zijner soldaten hem aan het harte ging, bewijzen verscheidene brieven, die hij deels aan den Koning zijnen vader, en deels aan den Rijksmarschalk *Messena*, aan den eersten wegens betaling en montering, en aan den laatsten wegens het onderhoud der Troepen, geschreven heeft.

Hij vuurde zelf zijne krijgshelden bij eene revue tusschen Brachnitz en Bogate tot nieuwe daden aan, terwijl hij door zijnen dapperen Generaal-Luitenant *V. Wrede* hun de eerteekens liet omhangen.

Van alles, wat vreugde kon aanbrengen, bediende hij zich gretig, om anderen vreugd te verwekken. Zoo menigmaal bij Couriers naar het vaderland afzond, liet hij in het gansche leger vragen: wie er brieven wil medegeven? — Zoo dikwijls hij nieuw papieren uit Munchen ontving, deed hij ze bij alle Regimenten en Bataillons rondgaan.

Verscheidene honderd vaten sterken drank deed hij uit zijn eigen zak opkoopen, en in tijd van nood onder zijne soldaten uitdeelen. — Gaarne was hij in hun midden, en sprak op de vriendelijkste wijze met een ieder. Hij liet Fouragie met zware kosten aanbrengen, en gaf daar van den Staf Officieren en Adjudanten, wier paarden van de schrale portien, die zij uit de magazijnen bekwamen, niet konden bestaan.

Toen de overtogt over de Newa bij Pultusk geschiedde, kon men hem niet dan met groote moeite overhalen, dat hij eerst met het derde vaartuig overvoer. — Zijne genomene maatregelen en verordeningen gaven bewijzen van zijnen verheven geest en van den scherpen blik, waarmede hij alle omstandigheden in een oogenblik overzag, en bevelen daar naar uitdeelde. Moed en dapperheid sprak hij zijnen soldaten onophoudelijk in. Ter opwekking tot nieuwe daden gaf hij eenen soldaat, die in een gevecht bij Plutusk eenen Russischen Kozak een kruis afgenomen had, een eereteeken ten geschenke, en stond hem toe, hetzelve te dragen.

In eene Proclamatie aan zijne Beijeren zegt hij, onder anderen: »Met ware blijdschap zal ik diegenen aan onzen Koning bekend maken, welke zich eene belooning waardig gemaakt hebben."

Wanneer nu de brave en waarlijke mannelijke geleus van dezen Prins louter van de grondstellingen zijns verhevenen vaders getuigen, zoo mogen wij het volgende aangaande zijne wijze van opvoeding hier nog inlasschen.

Toen Prins *Karel August* van Beijeren een Regiment en de uniform voor hetzelve van den Koning zijnen vader bekomen had, gaf deze hem tevens het bevel, dat, wanneer de schildwachten hem honneurs maakten, hij ook den hoed moest afnemen.

Maar gezegd en vergeten was een. De Prins ging door de wachten en deed het niet.

De Koning herinnerde het hem op nieuw, maar ook voor tweede maal werd het vergeten.

Nu liet hij den schildwachten zeggen, dat, wanneer Prins *Karel* passeerde, en den hoed niet afnam, zij hem denzelven van het hoofd moesten rukken. — Dit geschiedde ook zoo.

Bitter beklaagde zich nu de Prins, dat de wacht hem zijnen hoed ontnomen had. De Koning vroeg, waarom? of hij hem dan misschien niet had afgenomen? en gaf hem eenen daalder, om denzelven te lossen.

Daar nu de grenadier, na dat hij den hoed terug gegeven, weigerde het geld aan te nemen, klaagde de Prins op nieuw over de onbeschaamdheid van den soldaat, die niet eens het geld van hem nemen wilde.

»Hij heeft gelijk," was des Konings antwoord; »leg het geld maar in het schilderhuis." Dit geschiedde ook en de Prins vergat sedert niet meer om zijnen hoed af te nemen.

ONGELUKKIGE LIEFDE.

In H.... stond op de door Troepen doormarschen opgevulde markt alles vol krijgsvolk en aanschouwers. Onder deze menigte stonden twee meisjes, die het Corps der Hollanders, welke inkwamen, moede wilden aanzien. »Daar komt er ook nog een met blond haar," zeide het eene meisje tot het andere, zoo verstaanbaar, dat de blonde Ruiter het hoorde, en onwillekeurig naar het meisje omzag. Hij kon niet nalaten haar toe te spreken, vergeet alles, volgt haar en ziet, welk huis zij ingaat. Zijn gansche hart is aan het meisje gewijd; hij kan niet verder zonder haar leven. Geboeid, betooverd is de krijgsman! evenwel treedt hij het huis, waar het meisje was ingegaan, niet binnen, zonder te voren naauwkeurig te vernemen, wie en wat zij was. Hij hoort, dat zij een braaf meisje is — maar zeer arm; dit verhindert hem niet, het huis zijner geliefde binnen te gaan, en bij de ouders uitdrukkelijk om haar aan te houden. Deze dachten, dat het spotternij was, door den een' of ander' hunner buren verzonnen. Vergeefs bezweert de man zijn zuiver oogmerk: zij willen hem niet gelooven. Eindelijk gelukt het hem hun geloof en het meisje liefde in te boezemen. Hij verlaat, zoodra hij kan den krijgsdienst, ijlt naar Holland, verwerft met groote moeite de toestemming zijner ouders en 150 guldens jaarlijks inkomen. Hij had in den aanvang veel brieven geschreven, maar in het vervolg minder, om zijne geliefde met deze gelukkige tijding te verrasschen. Hij ijlt uit de Nederlanden naar H.... komt in het huis en vindt zijne hoop, haar voor wien hij alles gaarne opofferde, — in de laatste oogenblikken haars levens. Nog eenen dag laat zich de engel des doods door de onverwachte nieuwe verschijning der liefde, die het leven deed vertoeven, ophouden; maar daarop ijlt hij met zijnen buit voort, en laat den ontroostbaren bruidegom alleen. De bedroefde moeder onttrekt hem met geweld aan het gezigt des geliefden lijks, dewijl hij geheel buiten zichzelven was. In deze bedwelming blijft hij nog twee dagen. Geheel in droefgeestigheid verzonken, ziet hij het lijk der geliefde zich voorbijdragen. Zijne laatste verkwikking is, de ongelukkige moeder wel te doen — Hij behoefde niets meer.

DE ETNA.

De *Etna* is de hoogste berg in *Sicilien*; en over het algemeen de hoogste vuurspuwende berg. Hij is 3,532 ellen boven de oppervlakte der zee. De natuurlijke omvang des kraters bedraagt 4 mijlen, de diepte des trechters 200 tot 300 ellen. Aan deszelfs voet ligt de schoone stad *Catania*, onbezorgd om haren vreeselijken buurman, die haar toch door eene grootere uitbarsting onfeilbaar verwoesten zoude. — Men telt 77 uitbarstingen van den Etna, waarvan 11 vóór CHRISTUS geboorte plaats hadden. De van het jaar 1537 van eene aardbeving verzelde uitbarsting verwoestte *Messina*. Die in het jaar 1669 plaats had en naar eene zons verduisterende donkerheid geleek, werd van eene uitbarsting gevolgd, welker lavastroomen de schoonste gebouwen van *Catania* overhoop wierpen.

Bij de uitbarsting in 1693 verloren 5900 menschen het leven. De verschrikkelijkste, echter, waren die van 1799 en 1800. In het jaar 1809, 1811 en 1819 had de krater eenen omvang van 255 ellen, en een nieuw onstane vulkaan op den *Monterosse* bedekte met steenen, asch en lava het dal van *Linguagrossa*. — De uitbarsting van het jaar 1819 duurde van den 27sten Mei tot den 2den Julij onophoudelijk voort. Een ouderwetsch toren, aan de hellin van den berg, het graf van EMPEDOKLES genaamd, herinnert den dood eens mans, die zich levend in den krater storte.

(*Arnhemsche Courant.*)

Ter Drukkerij van GEZUSTERS SERRES.